

La Nació

"Setmanari adherit a la "Unió Catalanista"

Redacció i Administració : CANUDA, 14, Pral.

Cal actuar pràcticament

Ja, en el passat número, vàrem fer constar la desorientació que regnava en el moviment obrer que, per tal de demostrar l'esperit de solidaritat que existia entre els treballadors barcelonins i els paletes en vaga, s'inicià a començos de la setmana passada. Ara hem vist com, aquella desorientació, ha conduït aquell moviment de vaga general vers l'espontani retorn al treball de tots els obrers que l'abandonaren, quedant reduït el conflicte social de la nostra ciutat a la vaga de paletes que, amb tenacitat heroica, aquells treballadors van sostenint.

La vaga general haurà pogut fracassar, una vegada més, perquè la vaga general, sistemàticament posada en pràctica i, encara més, si adopta caient revolucionari, fracassarà sempre. Comprehem la vaga general com a mitjà de protesta i com a demostració, als poders burgesos de la societat, de que és un fet la solidaritat de sentiments de tots els treballadors que sufreixen, però no podem creure en el procediment de la vaga general com a sistema que hagi de conduir, de cara al triomf, les reivindicacions, les aspiracions del proletariat. I no hi creiem, perquè si la vaga general, en el moment de plantejar-se, ha de demostrar quelcom, és la consciència societatària dels homes que s'hi llencen, i confessem, amb força pena, però, que, ara com ara, entre el proletariat, el sentiment societatari hi existeix en ben comptats casos i encare obeïnt a impulsos sentimentals, que no deuen rebutjar-se, però que, tampoc, deuen consentir-se que facin de vehicle exterioritzador d'aquell esperit de societarisme.

La vaga general iniciada la passada setmana ha quedat, en la present, sense efecte, retornant als respectius treballs tots els obrers que amb els paletes es solidaritzaren. Aquests, res han lograt amb aquella solidaritat moral dels obrers barcelonins, quedant, per tant, llur conflicte en idèntica situació que abans d'intentar portar a terme la vaga general. Ni l'autoritat, ni els contractistes, demostren afany d'arranjar el que si no fos la toçuda resistència d'aquests darrers ja estaria solucionat. Però la burgesia d'aquest ram, que es veu que s'ha proposat vèncer per la fam als obrers paletes, des de bon principi que demostra la mateixa actitud i, pel que va veient-se, es troba menys disposada a cedir res, ara, que no pas al començament d'haver esclatat aquest conflicte. Els obrers paletes continuen fermament la lluita, obstinant-se en mantenir-la sostenint amb tota la seva integritat les demandes que tenen fetes, succeint, així, que a l'actitud intransigent dels burgesos una actitud d'heroica resistència, els obrers hi oposen. Qui vencerà? Nosaltres volem decantar-nos pel triomf dels obrers, nosaltres voldríem de-

mostrar amb les simpaties que per les aspiracions obreres tenim que, col·lectivament, els treballadors, sempre, sempre tenen raó. I tenen raó, perquè els obrers laboren per la societat, en general, però l'organització de la mateixa és tan anormal, tan deficient, que les legislacions per les quals es regeix tendeixen a empetir de tal faïç l'esforç humà, que el que hauria d'ésser generosa tasca d'avenc, de perfecció social, esdevé mesquina burgesa, propietat individualista, exclusivisme de casta...

Per això els obrers es veuen obligats, tot sovint, a haver de lluitar per tal d'obtenir petites millores materials en les condicions en que el seu treball es desenrotlla; però per això, també, els obrers han de plantejar les seves lluites esguardant la modificació total que han de sofrir els organismes que fan moure el general engranatge de la societat.

Per sostenir la lluita que suposa la consecució de millores immediates, cal una intensificació de forces per a la qual és d'alta necessitat afinar el sentiment societatari dels obrers; més per a sostenir altra lluita de caràcter més general, més enlairat i més trascendental, car suposa un total perfeccionament per a tota l'organització social, cal posseir un sentiment, una voluntat, una consciència que solament els mateixos treballadors poden proporcionar-se, sempre que en ells hi bategui l'anhel d'instaurar un nou regnat social que anul·li privilegis i dolors col·lectius que esdevenen, sempre, com a resultat de l'existència d'aquells privilegis en la vida de la societat.

Dels obrers paletes que lluiten braument, avui, contra l'esperit despòtic de la seva burgesia, han de sortir-ne bons lluitadors per al conqueriment d'un nou estat social, però és de molta precisió que renovin els procediments de lluita, que abandonin tòpics tan revellits com el de la vaga general i es dediquin, quan de conquerir millores immediates es tracti, al conreu d'actuacions de sentit pràctic i no de revolucionaris i infecundes esbogeraments sindicalistes, que, de persistir en la seva adopció, els portarien a la més completa desmoralització societatària. I això, després de la bona organització que demostren posseir, no els és convenient baix cap aspecte.

Catalunya a la guerra

Interessant conversa amb en

FARRIOL PALE

Bombardier - aviador voluntari
de l'exèrcit francès

Es publicarà en el vinent número de

♦ ♦ LA NACIÓ ♦ ♦

Immoralitat flamenquista

En venir l'estiu, és cosa sabuda que en les aglomeracions ciutadanes s'hi manifesten tota mena de malalties infeccioses que, per tal de combatre-les i evitar-les, s'hi apliquen tota mena de mitjans i s'adopten les majors mesures de caràcter higiènic i científic. Si bé aquells mitjans i mesures no assoleixen, en molts casos, l'èxit que fóra de desitjar, no per això deixa d'ésser gran, immens, el bé que reporten a la col·lectivitat, puix aminoren, sempre, les malvestats que, de no ésser previsors, en aquells pobles, o ciutats, ocasionarien. En venir les èpoques de calor, se presenta, també — sobre tot a Barcelona i extenent-se per algun altre indret de Catalunya — una infecció de caràcter moral que ataca de dret a l'esperit, deixant-hi marcadetes, a voltes per tota la vida, senyals inesborrables i xacres de difícil curació. És, aquesta infecció a que em refereix i contra la qual res hi poden les prescripcions higièniques, la infecció morbosa del flamenquisme.

Com de tothom ja és sabut, existeixen, a Barcelona, tres places de braus que a hores d'ara ja han obert les seves portes. Es en aquestes places on la gentada, atapeïda, respirant halenades de sang ferotge i sentint farum de bestia, s'exalta, crida i esvalota per tal de demostrar que són aquells que hi concorren homes que rebutgen tota manifestació d'exquisida sensibilitat i es dediquen a la contemplació d'un espectacle de sang i de fortitut (?). Què se'ls en dóna a aquella gent dels magnès espectacles, amarats de bellesa i de bon gust, a qual contemplació els pobles, per assolir, conservar i augmentar el llur perfeccionament, s'haurien de dedicar? No tenen cap noció estètica, no en saben res de les virtuts socials dels pobles. Per això s'abandonen a l'estranyament violent del propi esperit...

Els herois d'un moment, els herois que consagra i admira aquella munió d'homes que a la plaça de braus es congrega, no els aimem pas nosaltres. I no els aimem, perquè l'heroicitat llur la considerem digna dels pobles febles, i nosaltres, que breguem per Catalunya, volem que la nostra terra sigui un poble fort, on els homes gaudeixin d'una bella sanitat tant en l'ordre corporal com espiritual. Volem destruir els germens emmetzinadors de la nostra vida nacional, i és per això que talment com, per atendre a la salut pública, se practiquen tota mena de mesures higièniques que ens lluren en bona part, de les malalties que fan presa en el nostre cos, volem veure com el nostre esperit col·lectiu rebutja completament la immoralitat flamenquista que lesiona greument l'ànima dels homes que amb inconsciència s'hi entreguen.

Del moment bel·lic

L'ESPERIT POLONÈS

PERQUÈ posa de manifest el sentiment nacionalista, que vol dir intens amor a la patria trocejada, dels polonesos, vui relatar un fet per mi viscut i presenciat en ple camp de batalla. El fet de que vaig a parlar és d'una forta transcendència moral i demostra ben palesament quin és l'esperit que anima a bon nombre dels fills de Polònia que, contra la llur voluntat i els llurs sentiments, en els

CATALUNYA A LA GUERRA

El voluntari Constantí Cots

exèrcits tudescs lluiten. Érem a la segona quinzena de Novembre, quan un agrupament de nou alemanys desertaren de les seves trinxeres i es presentaren presoners a les trinxeres franceses ocupades pel 50.e Regiment d'Infanteria, prop de Perthes, això és, a vuit o deu kilòmetres de La Marquise, allà on érem. Un d'aqueixos presoners estava ferit al braç per una bala alemanya i declarà que tots nou eren polonesos, del districte de Posen, la capital de la Polònia alemanya, i que havien desertat perquè ells no volien combatre contra la França, i que la major part del seu Batalló eren polonesos també, i que esperaven una ocasió favorable per a desertar, com ells. El colonel del 50.e Regiment, sabent que la Legió era aprop, demanà si li seria possible enviar alguns polonesos legionaris per a parlar amb els desertors i veure si es trobaria quelcom per a tractar amb els altres polonesos alemanys. Tres polonesos de la Companyia nostra foren delegats: el sargent De Malz i els altres dos, molt coneguts de la noblesa polonesa. Dos o tres dies després, tornaren amb ordres especials, i la primera mitja Secció de la 2.ª Companyia, de la qual jo en formava part, marxà del Sector de La Marquise, manada per l'esmentat sargent De Malz, i, poc més o menys, a les onze del matí arribàrem al nou Sector que ens havien senyalat per ésser ocupat pels polonesos alemanys. En l'al·ludit Sector, les trinxeres estaven separades, unes de les altres, per una distància de cinquanta metres. Es tractava d'entaular una conversa en polonès amb els polonesos alemanys. Portàvem el penó polonès, expressament, per a veure quin efecte produiria. Cap al tard, sen-

se esperar que fos fosc, l'agrupament de legionaris entonà l'himne polonès, i, com un ressò, fou rebut amb manifestacions d'aprovaació i entusiasme traduïdes en picaments de mans i crits de victòria dels polonesos alemanys. Cap dubte quedava, doncs, de que eren fills de Polònia els que així corresponien. L'entusiasme i la joia esdevingueren indescriptibles, fora de tot ponderació, quan desplegàrem la senyera polonesa, al mateix temps que, tots plegats, entonàrem el cant de gesta de la Polònia, *Grünwald*. Sense esperar ja més, despacientats, sortirem, simultàniament, nosaltres i ells, de les respectives trinxeres, i, aleshores, tramàrem un plan; ells, els polonesos, parlaven llur idioma; jo, amb tot el sentiment de la meua ànima, no els entenien, més em posaren al corrent del que teníem que fer. Les dues companyies de polonesos alemanys devien ésser augmentades, en el transcurs de la nit, amb dues companyies polques més, i esperàrien que tot el Batalló fos reunit, per a venir al nostre costat, i convingueren que ho efectuarien a trenc d'aua. Entre ells, per dissòrt, hi havia oficials prussians de la conformitat dels quals amb la causa polonesa no ens en podíem pas fiar...

Un capità tudesco, foll de ràbia, sortí de les trinxeres enemigues i enfilà violentament una conversació, en alemany, amb el nostre sargent, la qual em fou fàcil seguir de cap a cap perquè entenc l'idioma prussià. El capità alemany es dolia de l'actitud dels francesos, que —deia ell— fan tanta comèdia per atrapar als alemanys innocents; i digué això volent fer veure als seus soldats que entre nosaltres no n'hi havia de polonesos. «Amb mi, no n'hi han de polonesos: no hi ha sinó alemanys.» Aquests foren els darrers mots que pronuncià, puix alguns dels seus soldats mateixos es prengueren la molestia de posar-lo en condicions tals que no parlés mai més: un cop de croça de fusell al cap fou prou per a fer-lo callar. Un xic violent és el sistema, veritablement; més les circumstàncies no eren pas les més oportunes que presentat-se poden per a la conquesta sentimental d'un prussià. No cal dir amb la impaciència que esperàrem l'auba. Tota la nit la passàrem a l'aguait. Seria la una del nou dia quan un viu remor se sentí a les trinxeres contràries, i ens creguérem que era produït pels altres polonesos que ja venien; més no fou pas així. Esperàrem, encare, dues hores per a tirar endavant el nostre projecte. I, per fi, quan l'horitzó s'il·luminà, nosaltres desplegàrem el penó polonès, que era la senyal convinguda per a encoratjar als polacs prussians. Emperò, amb gran sorpresa nostra, no res s'obrí de l'altra banda; els clams de victòria per nosaltres proferits no foren contestats, i això ens sorprengué, i fins ens produí una certa desconfiança. Aleshores, el portant-penó — un fill de la Cracòvia, qui es nomenava Shujsky, d'uns 50 anys d'edat, que pocs dies abans de començar la guerra estava a Berlín i anà a París per allistar-se a la Legió —, animosament, sense escoltar els precs del sargent, sortí de la trinxera, amb el penó enarborat i cridant: Visca la Polònia! Visca la França! Més, aqueixes foren les darreres paraules: una descàrrega traïdora fou la contestació que partí de les trinxeres alemanyes, i una bala li travessà la testa. Per a evitar noves víctimes, esperàrem tots quiets que parés la pluja ignia que continuaven prodigant-nos els tudescs iracundes, per a anar a retirar el còs ja inanimat del malhaurat portant-penó; la flàmula del penó mateix estava trocejada

per l'efecte de les bales. Comprenguérem, doncs, que s'havia operat un canvi a les trinxeres enemigues; però en aquell moment no podíem saber res. El dia següent, després de tributar els honors deguts a les despulles del valeros Shujsky, emprenguérem el camí de retorn a La Marquise. Pocs dies més tard, dos desertors alemanys es presentaren al 126.e Regiment d'Infanteria, que era al costat nostre, i per ells sapiguérem què havia passat la nit del dia 28 al 29 de Novembre. Ells formaven part del Batalló polonès. Les dugues companyies polques s'apoderaren dels oficials alemanys que les comanaven, i a la nit, quan els altres polonesos devien anar a les trinxeres, hi enviaren missatgers per a poder desembragar-se dels oficials boches; però, en lloc de dugues companyies polques, fou un batalló de prussians que arribà i desarmà als polonesos, i, a l'ésser enviats al darrera, aqueix Batalló fou dissolt, o, més ben dit, fou permutat, i els polonesos foren enviats, per petits agrupaments, a reforçar els Regiments prussians; més, abans, alguns dels que amb més entusiasme treballaren per posar-se al costat nostre, foren passats per les armes. D'aqueixa faïça, els alemanys arranjàren la qüestió dels polonesos, i, actualment, tots els polacs prussians són escampats per tots els Regiments. Ja no formen, com al principi, unitats senceres — encare que sempre eren comanades per oficials alemanys —. El penó polonès que figurà en el fet somerament contat es troba, ara, exposat al domicili social del Comitè Polonès de París. Aqueix fet, anc

CATALUNYA A LA GUERRA

El voluntari Jaume Pou

que d'una importància moral, només, és ben digne d'ésser historiat, perquè demostra l'afinitat de sentiments entre els que parlen un mateix idioma, afinitat aquesta, que l'Alemanya voldria anorrear-la. Els fills de la Polònia saben, però, que l'enemic més gran de la patria seva és i serà l'Alemanya imperialista.

JOSEP XERCAVINS

Lyon, Febrer 1916

Després del nou fracàs

QUI això escriu ha de començar per declarar que no ha tingut ocasió, encare, d'intervenir directament en cap moviment obrer, i ha d'afegir que, ni tant sols d'aprop, havia vist el desenrotlle de cap afer d'aquest caràcter.

Els etzars de la vida ens varen portar cap a terres on el proletariat no ha sentit, encare, la necessitat de la rebel·lió davant de la injustícia social; cap a terres on l'obrer, davant d'una copa de beguda espirituosa, resta massell, insensible a la seva dignitat; terres on no es crien tantes arrels com entre nosaltres, perquè no es funden tantes llars; on l'obrer s'hi sent sempre amb caràcter eventual, i no sent, com sentim nosaltres, la necessitat d'estimar la família i la pàtria; la primera perquè la majoria dels casos està ausent, i la segona perquè ni és la nostra ni se sab fer estimar; terres on no sentim que res ens hi lligui, al revés d'aquí, que tot el que ens volta, tot el que té una manifestació de vida, i encare que no en tingui, tot, la ciutat, i el mar, i el pla, i les muntanyes, i les nostres cançons, i el treball dels altres, i els plors i dolors nostres i del proïsme, tot ens sembla nostre i amb tot hi veiem el nostre dret d'intervenció, la nostra obligació de posar-hi el nostre esforç per a contribuir amb el nostre amor a tota cosa, millor dit, a acostar-ho més cap al grau de perfecció que voldríem que tingués tot el nostre i tot el de les altres patries.

I és això, precisament, aquesta obligació d'intervenció de que acabem de parlar, el que ens fa agafar la ploma per a comentar el fracàs del nostre darrer intent de vaga general. Sentim no estar més enterats pràcticament de la forma en que s'acostumen a desenrotllar aquests moviments, i no conèixer més íntimament aquest darrer, perquè pugués ésser de més utilitat pràctica el nostre comentari.

Hem notat una tal desorganització en aquest nostre darrer moviment, una desorientació tan gran, que, ja solucionada i tot la nostra vaga, i retornant tothom al treball, és l'hora, encare, que ignora tot Barcelona quin era el seu fi.

Per mi, i consti que és una opinió ben personal, no ha estat altre el mòbil d'aquesta vaga que el desacreditar les vagues; cap més fi s'ha anat a cercar que una nova derrota moral per a l'estament obrer en general.

I hem de confessar, amb dolor, que, si aquest era l'objecte, l'han ben obtingut els que varen proposar-se'l.

Si fem el balanç d'aquesta darrera vaga, no trobarem altres resultats que un endarriament econòmic en totes les nostres llars, l'augment del nombre dels desesperançats en la justícia social que ha de venir, l'agotament d'energies dels entusiastes, i una nova ocasió, per part de l'estament burgès, de seguir amb la confiança de que pot anar usant el sistema de rendir-nos per la fam.

No podem pas negar que és ben fundada aquesta confiança dels nostres burgesos, perquè tots els nostres moviments es basen en una feblesa, en un romanticisme deplorable, defectes que són vidents des del primer mo-

ment, i que fan que els nostres moviments no deixin mai de fer l'efecte de cosa improvisada, sense una imponent força moral i també econòmica, qualitats indispensables perquè tinguin alguna garantia d'èxit.

Tenim el costum de fiar-ho tot a l'esforç individual, a tota mena de sacrificis per part de cada individu o de cada família; hem de confessar que som constants en aquest sentit, i que dubtem que en cap altra terra arribin als límits que arribem nosaltres en aquests sacrificis; però confessem també, convencem-nos d'una vegada, que mentre no basem els nostres moviments en l'estalvi de dolor amb relació a l'abús que n'hem fet fins ara, i que mentre no tinguem la garantia de la potencialitat econòmica en les nostres justes exigències, anirem només a perdre plets i a augmentar la massa dels desesperançats, dels desenganyats de les lluites.

No creiem en la vaga general sinó en casos comptats i especialíssims: la vaga general representa un agotament de recursos econòmics sense cap font d'ingresos que vagi garantint la seva duració; podria fer-se una vaga general en una determinada ciutat de Catalunya, sempre que els estaments obrers de les demés ciutats la mantinguessin. Igualment podria fer-se una vaga d'un ram determinat, amb la garantia d'ésser sostinguda pels obrers dels rams que no estessin en vaga.

Les vagues portades en aquesta forma tindrien la garantia de tanta duració com fos necessari, i no reclamarien, com ara, la contribució de dolor individual. Portarien en si una tal fermesa, farien un tal efecte de cosa sòlida, que no a la primera vegada, perquè el burgès mal avesat, no creuria en la seva serena força, però si, després, es preocuparia de cercar una solució ràpida, sense fer inútils i odioses demostracions de força armada pels carrers, com veiem ara.

Augmentaríem, així, el nombre dels esperançats, les energies podrien ésser millor invertides, i la calma espiritual que ens portaria la confiança en nosaltres mateixos, ens permetria ésser més útils a la humanitat.

No fem esment de la vaga revolucionària, perquè som enemics de l'odi i de la violència; no calen ni l'un ni l'altre per a obtenir justícia.

F. ROCAS

Un nou triomf català

AMB motiu d'haver anat, dies enrera, a la capital de l'Estat espanyol, cinc fills de Catalunya, els qual hi han triomfat en una sessió de pedestrisme, tal com triomfaren a París, a Londres, els que anaren, no com a pedestristes, precisament, sinó com a cantors, com a músics, com a trobadors de nostra parla i dels anhels encarnació del viure nostre, creiem d'utilitat nacional catalana fer constar ço que segueix: A Barcelona, a Catalunya, hi ha algunes escoles, les quals amb el patriòtic fi de que la nostra parla sigui conresada per tots els catalans, fan tota mena d'esforços perquè això sigui un fet, però—sempre hi ha un però—en la tasca que aquestes escoles s'han proposat portar a cap, s'han oblidat, potser involuntàriament, de que no n'hi ha prou amb l'ensenyament intel·lectual, solament, per a fer homes dignes de la nostra raça, no; també és necessària l'ensenyança física, perquè: de la mateixa manera que al plantar un arbre fruïter, es comença per plantar una estaca, i solament quan aquesta estaca té el vigor i força necessàries, es procedeix, aleshores, a integrar-la amb branques que produeixen saborosos fruits, el còs del noi deu educar-se físicament des de sa primera edat, a fi de què a l'arribar a l'època que comencin a sorgir-li noves idees, quan aquest noi sigui ja un home, amb plena salut, essent àgil amb tot, tenint una robustesa de còs suficient per a no desmaiàr davant dels obstacles que hagi de passar pel camí de llur vida, vegi amb facilitat i fins trobi més importants els elements d'èxit que han de contribuir a completar sa educació, produint, així, els saborosos fruits que d'ell s'esperaven, i no els resultats negatius, com desgraciadament succeeix en nombroses ocasions, per manca sempre d'educació física, per manca d'exercici corporal...

Així, doncs, si aquestes escoles catalanes donessin la importància que es mereix al problema de l'educació física, o, millor dit, al conreu dels sports i del gimnàs en totes les seves múltiples variacions i manifestacions, completarien, del tot, aquest noble fi que, amb tant afany, s'han proposat aconseguir.

I que fóra un gran triomf dels catalans, ens ho han provat i ens han donat l'exemple—entre altres—, Grècia, que fou breçol dels Jocs Olímpics, com també breçol dels millors savis del món, i dels quals ja és sabut la creència que al gimnàs dedicaven; Roma, que sentia pels sports i el conreu de l'atletisme una veritable idolatria. També amb la guerra actual ens ho demostren bé prou el sistema d'educació de què es valen els estats bel·ligerants, Alemanya, Anglaterra, França, etc., els quals sotsmeten a llurs homes, des de sa primera edat, per mitjà de l'educació física, a un estat de fortitut tal, que els fa aptes per a sortir triomfants en tots els actes de llur vida.

I nosaltres creiem que, com aquests estats, la nostra terra hauria de fer que els homes del demà siguin, forts tant intel·lectual com físicament, i afirmem que, si així ho fem, obtindrem segur l'èxit patriòtic, el triomf vital dels catalans.

EMILI PELLICER I JEREMÍES

MIGRANYA
DOLORS NEURALGICS
FEBRES, Etc.

SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia.,
J. SEGALÀ

Al detall: En totes les farmàcies
CAPSES D'UN CATXET: 35 cént.

La qüestió de les aigües ⁽¹⁾

Dels "Anals de l'Academia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya". (Juliol 1915).

En defensa propia

H llegit els comentaris que el senyor Pla i Armengol posa a l'Exposició que dirigiren a la Junta de Sanitat els doctors Rodríguez Méndez, Cardenal, Fargas, López Brea i l'humil veterinari que això escriu. Els comentaris són agres. Com no, essent-hi jo pel mig i venint de qui venen? Altra vegada ha utilitzat el senyor Pla els *Anals de l'Academia* com a tribuna de difamació fins dels que ajuden a pagar-los. Els bescantats és probable que callin. Què en treurien de discutir? Jo, no pel senyor Pla, al qual no haig de convèncer, sinó pels companys d'Academia que llegeixin, crec convenient posar de manifest que no en sab res del que parla.

Ara el senyor Pla torna a repetir el que tantes vegades ha dit el doctor Bartomeus com a President del Col·legi de Metges i tantes vegades ha estat rebutat, posant les coses en clar; els nostres *Anals* són ara el tornaveu d'una *Directiva* que fa temps que calla.

Retreu que la Junta de Sanitat declarà fàcilment contaminables les aigües del Llobregat a primers de Febrer del 1909. No diu amb quin fi ho feu; res parla de que es proposava minvar l'endemia tífica, evitant la infecció dels dipòsits d'aigües domèstics. Si d'aquests objectes parlés, no podria dir, després, amb la seva bona fè habitual, que mai la susdita Junta s'ha curat de l'endemia tífica que Barcelona pateix, havent-se'n curat tantes vegades. Un cop retreta la solemne declaració de la Junta de Sanitat sobre les aigües del Llobregat, amb una prosa molt difusa i difícil de resumir, ve a dir que ara empara aquestes mateixes aigües, negant que siguin la causa de l'endemia tífica que patim. És la raó del doctor Bartomeus, president del Col·legi de Metges, cent voltes rebutada i altres tantes reproduïda, exposada des dels *Anals* pel senyor Pla. Al doctor Bartomeus se li digué, i aquí ho repetirem, que les aigües que declarà sospitoses la Junta de Sanitat no eren les d'ara. Pel Febrer del 1909, no podien declarar-se sospitoses unes aigües que no existiren fins el Març del 1910, quan s'inaugurà el pou Fives, que dona uns 30.000 metres cúbics. Els pous antics, que són dos, foren també, per l'acció de la Junta de Sanitat, enfondits i degudament defensats. Donen aquests pous, a tot estirar, uns 4.000 o 5.000 metres cúbics, que van a parar a Sans i als seus voltants.

Es més que segur, que aquestes explicacions faràn al senyor Pla el mateix efecte que feren al doctor Bartomeus i a la *Directiva* del Col·legi de Metges. Seguirà parlant de les aigües del Llobregat sense fer aclaració, sense remarcar que les d'ara no són les d'abans, com les d'abans no eren les de les primitives companyies dels temps de la Jamancia i d'Espartero, d'on els hi ve la mala fama que tenen. Seguirà dient que jo les vaig denunciar l'any 1907 per haver-hi trobat dues vegades el B. Eberth i algunes més el *Bacterium Coli*; però no dirà que aquella Memoria extensa en que les denunciava fou entregada al doctor López, President de la Comissió de Governació de l'Ajuntament, i el doctor López, Vice-president ara del Col·legi de Metges i company de causa del senyor Pla, no en donà coneixement, com devia, ni a la Comissió ni a l'Ajun-

tament; diu que ho digué a l'Alcalde, el qual no en feu cap cas, i es quejà tan tranquil fins a l'any 1911, que la publicà, esborronant-se que es deixés morir a la gent pel tifus.

El senyor Pla ataca a la Junta perquè no va informar sobre el projecte de compra d'aigües. Del perquè, tant se n'hi en dona. Si hagués volgut enterar-se'n, sabria que fou degut a que se li assenyala un ajornament massa curt per l'estudi d'un assumpte tan complex.

I som al gros, com diu el senyor Pla. La Junta de Sanitat acordà el dia 3 de Novembre tancar l'aigua de Moncada, segons diu l'exposició que analitza. Suposant, doncs, que aquest acord sigui veritat, s'escriuix que es demori el seu compliment, per no saber si les aigües eren o no pures. Ho eren pocs dies abans, segons consta oficialment; però abans de suplir unes aigües dolentes per altres, calia saber si s'havien o no infectat, com succeí amb les de Moncada. Un enteniment sà judicà la mesura de la Junta molt prudent. El senyor Pla creu que havent-hi una Reial Ordre, que mana fer els anàlisis diàriament, devia haver-se complert la Reial Ordre, i per no haver-se fet, la Junta és responsable dels centenars de víctimes que caigueren. Qui dictà aquesta Reial Ordre no sabia que els anàlisis bacteriològics no es poden fer en un dia, i el senyor Pla tampoc ho sab, i per aquesta raó es descabdella furient contra la Junta i contra mi, per no complir les ordres del poder central fins quan són tan estúpides com aquesta.

Coneguts els resultats dels anàlisis que declaraven bones les aigües dels altres manants, el senyor Pla protesta iradament de que la Junta no fes tancar les de Moncada fins el 21 de Novembre. Si es volgués enterar del perquè les autoritats retrassaren el compliment de l'acord fins el dia 21, podria preguntar-ho a aquell seguit de comissions que no les deixaven de petge, lligant-les de mans; podria preguntar-ho als que volgueren amotinar al poble amb proclames calumniosos; podria preguntar-ho, també, an aquells senyors acoblats el dia 10 de Novembre al Foment de la Producció Nacional que palesament declaraven que les aigües de Moncada no devien tancar-se, perquè els anàlisis que les declaraven brutes no mereixien cap confiança, i podria també preguntar-ho a aquells savis, als que tant admira el senyor Pla, i dels quals, diu, tant poden aprendre els doctors Cardenal, Fargas, Rodríguez Méndez, etc., que públicament declaraven que el 80 per 100 de les invasions eren degudes a les aigües del Llobregat. S'escoltà a qui no devia ésser escoltat. Com tancar unes aigües per infectades si les que devien substituir-les ho estaven molt més que elles? S'havia d'esperar dos o tres mesos a que la Comissió Sanitaria procedís a nous anàlisis i posés les coses en clar, mentre el nostre poble es moria. La pressa de la Junta pogué contrarrestar la malifeta dels que es ficaren en el que no entenien.

Després de tot això, que està a la consciència de tothom, ara ve el senyor Pla acusant a la Junta per no tancar abans aquestes aigües, tot alabant i posant a les estrelles als que s'oposaren a que ho fessin.

El que no li cab al cap és que la Junta no parli mai de la infecció de les aigües del Vallès, ni hagués manat la desinfecció de les seves canonades. Tot això ho diu perquè les aigües del Vallès són de la Companyia General, a la qual creu que la Junta empara—i ell sab perquè l'empara—, mentre que les pobres aigües de Moncada, que són de la ciutat, són malmirades per la susdita Junta. L'instint del dany el cega, i no li permet que s'enteri de que la Junta no devia ocupar-se de les aigües del Vallès, perquè foren tancades a les dugues hores de denunciades per mi, ni devien desinfectar-se les seves canonades—amb hipoclorit, que no es veu, ni amb permanganat, que es veu—, perquè són isolades de les altres; ni s'ha enterat tampoc, o fa l'orni, que les obres de defensa contra una possible reinfecció s'han fet, i així s'ha publicat.

Després, se lamenta amargament de que no es compleixi una altra real ordre que declara impotables les aigües que continguin algun microbi procedent del tubo intestinal. Si pogués pensar, es preguntaria quina bacteria hi ha que no pugui procedir dels budells, i exigiria, a més, de qui tan sense tò ni sò legisla, que es fixés, a la llei, quines són les bacteries propies de les vies digestives; però el senyor Pla no està per raons; vol que la llei es compleixi, es pugui o no es pugui, com si d'ençà de l'assumpte de les aigües s'hagués passat al moro.

Ni la Junta de Sanitat ni el doctor Fargas, al demanar a l'Institut Central nova informació, pretengueren que un anàlisi basta per a declarar a bonat d'unes aigües. Volien portar al veïnat de Barcelona, justament alarmat amb la publicació imprudent d'uns anàlisis, després del desastre passat, la tranquil·litat perduda, i per persuadir-lo, invocaren, com a *arbitrage supremo*, que millor podria logar-ho, la intervenció d'allà dalt. Tothom ho entengué així, perquè tothom té bon sentit; el senyor Pla té la desgracia de no entendre les coses com els altres. Al seu entendre, el veïnat no devia tranquil·litzar-se, perquè un anàlisi no prova res; però el veïnat es tranquil·litza i la Junta logrà el seu objecte. Això és tot. Vol el senyor Pla que la gent visqui neguitosa, com ell, i la Junta desitja que la ciutat visqui tranquil·la i que no es perjudiquin els seus interessos. Creu la Junta que és un delictat pertorbar la consciència pública quan no hi ha motiu, i fins havent-n'hi; creu que l'alarma s'ha d'apaipegar tot el que es pugui. Creu que la higiene s'ha d'aplicar recatadament. Qui la porta a la plaça pública no vol la higiene: vol l'escàndol. No hi ha dret a declarar que hi ha la glàndola a la ciutat ni quan està empestada. Massa ho diràn els fets. A Oporto ho digueren, per satisfacció de la seva vanitat personal, uns quants metges: la ciutat fou declarada bruta, i, després de tants anys com han passat, el seu port encare se'n ressent. No hi ha dret a proclamar, *urbi et orbi*, que hi han casos de còlera a una ciutat. La Junta creu que qui això fa no l'estima i és un malfactor i un malciutadà. Que no es digui que qui mou escàndol sobre les qüestions d'higiene ho fa amb el bon fi de que es posi cura als defectes. L'experiència demostra que, per les veus d'escàndol, res es millora i molt es perjudica.

I prou, per ara. El senyor Pla i els seus poden bescantar-me tant com vulguin. Jo no he de resignar-me. El seguiré d'aprop, pel seu mateix camí, i aixecaré, en defensa propia, la veu, on es vulgui que ell l'aixequi.

R. TURRÓ

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS : : REPRESENTACIONS

: : ADMINISTRACIÓ DE FINQUES : :

CABLE : SUBUR APARTAT DE CORREUS : 226

: : SANTIAGO DE CUBA : :

(1) Vegi's els números anteriors de LA NACIÓ.

Declaració dels Drets de les Nacions

UNA volta més, a la lliure i beneïda Amèrica, naix un nou sol, un nou evangeli de llibertat, concreció de les doctrines del més legítim ideal nacionalista. Les principals autoritats en Dret Internacional del nou món, reunides al Congrés Pan-Americà que acaba de celebrar-se, a Washington, han aprovat, en principi, una Declaració dels Drets de les Nacions. La discussió i, segurament, l'aprovació definitiva d'aquell gran pas moral cap a la pau del món tindrà lloc, l'any vinent, a l'Havana, a la pròxima reunió de l'esmentat Congrés.

La Declaració dels Drets de les Nacions, en la qual els ideòlegs del Govern propi de Catalunya poden xifrar-hi una nova i gran esperança, va fer-la l'Institut Americà de Dret Internacional, el dia 6 de Janer. Aquell Institut el componen cent-cinc membres, a raó de cinc professors en Dret Internacional per cada una de les vintuna repúbliques americanes.

Com pot veure's pel text íntegre dels principis de la Declaració, no es defineix en ells un dret abstracte ni exclusiu tampoc per a les nacionalitats del Continent americà, sinó de les Nacions en general, concepte que, en el camp mental de la ciència política, no pot confondre's, per cap pretexte, amb el d'Estat, més o menys producte del consentiment públic entre els pobles que hi concorren.

Tot això és elemental, si es vol, però mai se repetirà prou per a contribuir a treure la bona sofisticada que propagandes grolleres mantenen davant dels ulls intel·lectuals de coteranis nostres.

Els Drets de les Nacions són tan clars com convincents. Veieu-los, fidelment traduïts al català:

I

Tota Nació té el dret d'existir i de protegir i conservar llur existència; més aquest dret, ni implica ni justifica l'acció de l'Estat per a que protegeixi o conservi la seva existència, per la comissió d'actes il·legals contra Estats ignocents o que no han causat ofensa.

II

Tota Nació té el dret de sa independència, en el sentit de que té el dret a la persecució de la felicitat i està lliure per a desenvolupar-se sense la intervenció o el control d'altres Estats, sempre que al fer-ho no infringeixi els justs drets d'altres Estats.

III

Tota Nació és, en llei i davant la llei, igual a qualsevol altra nació de les que componen la societat de nacions; i totes les Nacions tenen el dret de reclamar i d'assumir, entre les potències de la terra, l'estat separat i igual a que li donen dret les lleis de la naturalesa.

IV

Tota Nació té dret a cert territori dintre de límits definits i a exercitar jurisdicció exclusiva dintre d'eix territori i envers les per-

sones que allí es trobin, siguin nadiues o estrangeres.

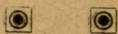
V

Tota Nació que tingui dret a un dret d'acord amb la llei de les Nacions, té el dret de que aqueix dret sigui respectat i protegit per totes les altres nacions, puix el dret i el deure són correlatius i tothom té el deure de no violar el dret d'un altre.

Aquests principis admirables, dignes d'aver estat suggerits a la patria d'en Washington, són parions espirituals de la immortal Declaració d'Independència dels Estats Units, aon per primera volta va afirmar-se el regoneixement i la protecció dels drets a la vida, a la llibertat, a la persecució de la felicitat, i a la igualtat legal de la propietat, entre tots els homes.

Amb fonda joia salutem el nou evangeli, contribuïm a propagar-lo des d'aquestes pàgines i fem vots intensos per a son gloriós adveniment.

De La Nova Catalunya de la Havana

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

L'acció que realitzen, davant del món, els voluntaris que Catalunya té a l'exèrcit francès, comença a interessar a tots els fills de nostra terra. Són cada dia més els amics nostres que ens fan present dels llurs donatius en metàl·lic i cada dia observem que són més els periòdics catalans, de Barcelona i de fóra, que mencionen i s'ocupen del gest heròic portat a cap pels milers de catalans qual sang ja ha estat versada en els camps de batalla.

Era de justícia que de tots els indrets de Catalunya sortissin veus que, en fer ressaltar la noble actitud pels voluntaris catalans adoptada, produís en els homes de la nostra terra l'afany d'interessar-se per aquella actitud. Ara veiem com van respondent els nostres amics de fóra Barcelona a la crida que des d'aquestes planes, setmanalment, anem fent a tots els catalans que contempen amb simpatia la decisió dels nostres compatriotes que han posat en perill la pròpia vida per tal de lluitar, des de les fileres de l'exèrcit francès, a fa-

vor de l'esperit de llibertat que, en la guerra d'ara representen i interpreten el poble al·liat.

Pel nostre esperit nacionalista, que vol dir amor a la llibertat i expansió del nostre sentiment catalanitzador, entenem que tots els catalans han d'interessar-se pels voluntaris de Catalunya. Cap català, i molt menys cap nacionalista, pot desentendre-se'n. Per això no ens cansarem de recordar a tothom que, en la nostra Redacció, s'admeten donatius en metàl·lic i en espècies—que no siguin líquids—, així com també tenim a la disposició d'aquells que ens en demanin, una infinitat de noms de soldats catalans, belgues i francesos per tal d'ésser «apadrinats».

* *

La llista de subscripció que en el darrer número de LA NACIÓ ascendia

a 212'05
s'ha vist augmentada, durant aquesta setmana, amb els donatius que segueixen:

Manuel Jové	1'00
Juli Masó	0'50
Miquel Cuatrecasas	1'00
Ricard Gatuellas (Torrelló)	1'00
Fèlix Mata	0'50
Eduard Sagüés (Terrassa)	1'00
Bartomeu Mestres	0'50
Un catalanista	2'50
Vicens Teixidor	0'50
P. O. i R.	0'50
Ramón Morell	1'00
R. M. - J. B. i N. I. (Martorell)	2'70
Frederic Bartolí	1'00
V. Marcet	0'50

226'25

Correu de Catalunya, de Santiago de Cuba, parla dels voluntaris catalans, en la guerra d'Europa, de la següent faïça:

«Hem llegit una carta que ens ha fet pensar molt i molt; venia de les trinxeres franceses i la firmava un català que un dia fou component del nostre agrupament, d'aquesta entitat que tants catalans de Cuba es miren amb indiferència.

Em refereixo a una sotscrita per en Camil Campaña. No l'he arribat a conèixer, però des d'avui eix català noble i desinteressat i els seus tres mil companys anònims que des de les trinxeres franceses lluiten per les llibertats dels pobles, poden comptar amb la meua admiració i la meua amistat.

Digne de tot elogi és la conducta d'aquests catalans que, abandonant la tranquil·litat de la llar i els plaers que la vida a la joventut proporciona, se'n van a ocupar un lloc de perill amb l'únic desig de ser útils a la llibertat dels pobles.

Si així es porten avui que la que perilla és la llibertat de petites nacions que no els han vist néixer, què faràn demà, quan sigui arribada l'hora de lluitar per Catalunya?

Segur, seguríssimestic de que al costat del jove Campaña lluiten en les trinxeres franceses catalans que es quedarien atontats si els hi preguntessin si són nacionalistes. Segur, seguríssimestic de que entre els milers de catalans que lluiten per a retornar a Polònia la llibertat perduda, que empenyen l'arma per a venjar l'ultratge fet a Bèlgica, que donen sa sang generosa per defensar a la heròica Sèrbia, n'hi han molts que diuen que no poden veure als catalanistes. Així i tot, veieu-los: lluiten per una causa noble.

Camil Campaña: rebem un fort abraç, que el transmetereu als demés catalans que amb vos lluiten per la causa justa, per la causa noble, dels vostres admiradors que preguen als déus de la guerra per que us facin sortir triomfants d'aquesta lluita en la que els alemanys i els austríacs estan demostrant al món que són usurpadors de llibertats.»

Tallers Gràfics

Josep Sabadell & C.^a

Stat. en Cta.

Obres de text = Revistes = Periòdics
Fascicles = Catàlegs = Circulars = Factures = Talonaris = Memoràndums = Esqueles mortuòries = Targetes i tota mena de treballs comercials

Casa especial per a Carnets = Calendaris i Etiquetes en relleu

Mostruaris de totes menes i Llibres ratllats
Relligats de luxe i econòmics

Mallorca, 257 bis - BARCELONA
TELEFON 7210

MERCERIA = ALBERT BONET = CLARIS, 15
Adornaments per a vestits de senyora
GRANS NOVITATS = PREUS REDUÏTS

AL VOL

Els diaris parlen d'una Exposició d'art francès que la vinent Primavera se celebrarà aquí a Barcelona, organitzada pels catalans.

A cada instant ens hem de queixar de tonteries i vanalitats, impertinències i despropòsits, que es realitzen a la nostra Catalunya, tant per les nostres corporacions públiques com per les associacions privades. És ben grat poder dir lloances d'un termini que, fins ara, en tots sentits, ens mostrarà al món com a poble que viu noblement la vida de les societats civilitzades, això és, dels pobles que s'interessen en la vida internacional, dels pobles que se'n senten dels adoloriments humans, dels pobles que posseeixen, abastament, sensibilitat i dignitat, per a conviure amb la vida espiritual dels altres pobles de la terra, dels pobles que actuen moguts per determinis de solidaritat humana, de pobles que hi viuen a la humanitat.

És d'una esquisidesa de sentiments admirable emprendre's aqueixa Exposició d'art. És l'esperit de Catalunya, rebent amb els braços oberts i posant-la damunt mateix del cor a l'actuació estètica de la França, del poble serenament atribolat, i, malgrat que afligit, conservant exemplar fortitud. Tot el nostre sentiment català vibrarà commòs per amors tan nobles i purs, que el nostre poble s'hi dignificarà i la França en rebrà el conort immens, que conforta i reforça, d'un poble que neix a la vida de la humanitat.

Catalunya es presentarà al món, en aqueix moment tràgic de la humanitat, i s'hi presentarà noblement, dolent-se de tots els homes que en aqueixa afrosa guerra pateixen i moren, però acostant-se al just, al bon, al lliberador.

Tots els homes de les nacions que lluiten són estimats per nosaltres, perquè els homes no en són culpables de la guerra, i tots sacrifiquen la vida llur pel deslliurament del món; i volem dir com és el sentiment nostre, dient: que en el nostre amor a la França hi ha inclòs el nostre amor per a tot el món, per a tots els homes del món que sofreixen i moren, perquè la civilització humana no ha arribat, encare, a promulgar la plena llibertat els homes, ni a abolir els tirans, essent les lleis que no han fet els homes les que els governen la voluntat, i els duen als més cruels sacrificis que per nosaltres mereixen commoguin els nostres sentiments.

França, admirable nucli humà representatiu del món, el cor de Catalunya t'ofereix el seu amor, els seus sentiments de pau i de justícia, pensant que en fa ofrena a tots els pobles que lluiten, a tot el món!

La vaga general que s'ha intentat plantejar en aquesta ciutat, i a tota Catalunya, s'ha espargit. L'estament obrer ha mostrat una gran serenitat, s'ha mantingut enllà dels apassionaments i ha observat una conducta tan entenimentada, que, amb lleialtat, hem de dir que l'han de pendre per exemple la burgesia i tots aquells altres elements socials que posseeixen riquesa i són devots practicants de l'egoisme. Hi ha a saber que aqueix comportament dels obrers, tan altament lloable, i que suposa una generosa espiritualitat que no repara en sacrificis, per quasi cap persona serà agrait i tingut en compte, i menys encare per aquells que, per tal d'obtenir beneficis, tant se'ls en dona de les tribulacions socials, per greus que siguin. Cal que es digui, però, que la bona gent productora, que els bons dels treballadors, no el cerquen aqueix agraiement i tant els fa que els el tinguin com no; ells van realitzant, van complint la missió llur, fortament humana,

amb el tremp d'esperit que a cada ocasió cal, i cada dia amb major perfecció i bondat, i fins amor, perquè cada dia la llur consciència és més complexa, hi ha major perfecció en els llurs sentiments, i tota la llur personalitat és governada per una més integral equanimitat.

Els poders públics i la burgesia, que tant poden ser acusats d'imprecisió i omisió, haurien de pendre lliçó dels bons, boníssims, dels nostres obrers, i, sobre tot, de la llur generositat i del llur esperit de sacrifici; no per a portar-se com ells, que això no és pas possible, perquè els manca la matèria humana; al menys, però, per a no excedir-se en causar adoloriments i injustícies, que duen sempre les societats a crisis de desesperació i de malvestats.

No faran cas de res, ni el més lleu sentiment de germanada humana durà un lleu raig de llum a la llur consciència. No és virtut d'ells la bondat i la justícia. Ells representen el món que se'n va. El món que ve, el món que s'acosta, amb grans lluminaries de justícia, d'amor i de benestar socials, és el món dels que ara pateixen, dels que ara sofreixen sacrificis per a redimir la humanitat, per a fer que el món s'inflami d'amor entre els homes.

Els que entreguen al sacrifici el llur benestar i la llur vida són els bons; els aïmants de la violència són els dolents de sempre, són els explotadors i els opressors. Els deslliuradors vencen, enfortint-se, com a estament social i com a homes bons.

«Ja està bé!...» Aqueixa expressió, per dissòrt tan usual a Catalunya, és la exteriorització d'un estat inferior de la consciència catalana, que dona raó de tots els defectes de la nostra personalitat, car és indicatiu cert de deficiències ètiques i de poc afinament estètic, que mantenen sempre la valua personal de la consciència supeditada a les imperfeccions, sobre tot en els afers de la vida de relació de l'individu, que així actua intensament de perturbador de l'harmonia col·lectiva que se n'adoleix de les imperfeccions i deixadeses, malgrat que l'individu, quan és actuant semiconsistentment, s'hi deixi caure en tals perversions, per a queixar-se'n, sempre iradament, tantost n'esdevé subjecte pacient.

És per falta de bondat, per manca de sentiment estètic, per manament d'energies, que els homes abreugen la tasca llur, mal que el conciu-tadà, el compatriota, el genre humà, en sofreixin força, molt sovint, molt greument.

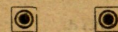
«Ja està bé!...» vol dir no donar tot l'esforç que es posseeix i que ha estat sol·licitat, i significa manca d'honradesa, si l'esforç demanat ha d'ésser correspost econòmicament; falta de dignitat si la remuneració no és altra que el compliment d'un deure; consciència restringida, si no s'heu noció del mal acte realitzat; dolenteria, si en pot esdevenir perjudici al benestar d'altri; intensa perversió moral, mala ànima, si pot determinar accions morals o materials que atentin a la vida d'altri; i gros inhumanisme i maldat refinada, si n'ha de patir, en la forma que sigui, la vida social.

És «Ja està bé!...» el gran obstacle al perfeccionament del nostre poble, impideix la renacionalització de Catalunya, ens sosté allunyats de la civilització i de la solidaritat humana, i ens reté en un estat humà prop de les consciències infrahumanes.

«Mai estan prou bé les coses» és la màxima que salva els pobles, els fa forts, els determina acció individual i social d'eficàcia, els fa lliures, els fa bons, els fa civils, els fa viure al món i els permet col·laborar a la vida internacional, el que és ésser ells mateixos, amb plenitud i definitivitat.

Camineu pels carrers de la ciutat, correu per les carreteres de la nació, entreu a les fàbriques, gaudiu pels conreus, tafaneu per tallers i laboratoris, observeu despatxos comercials, inspeccioneu venedors a la menuda i negocis a l'engròs, feu-se amb gent del camp i amb obrers, tracteu artistes de tota llei, conviuu amb gent lletrada, observeu a tots els estaments socials, i sempre us adonareu de que «no res està bé», que per tot i en tothom hi manca la vibració de l'espiritualitat nacional, arreu les imperfeccions, les deficiències, que ensenyen els greus defectes de la personalitat nacional nostra, desinteressada, quasi del tot, en tot el que exigeix la plenitud de l'esforç, que només donen als homes i als pobles, aquells que de debò posseeixen la personalitat, l'espiritualitat del poble llur, aquells que en són instrument de llur nació, que ciutadà, al món, vol dir ésser home, orgue d'acció, concret, precís, complet, d'un poble, que, essent-ho ben bé, ja posseeix modalitat internacional, que s'és poble si no es té el caràcter d'internacionalitat.

A Catalunya, cal rebel·lar-s'hi, contra aqueix «Ja està bé!...» que mostra una consciència mancada dels elements de coneixement que donen noció plena de la personalitat. És que no sabem que som catalans i com han d'ésser els catalans. En tenir aqueixes nocions, mai més es dirà «Ja està bé!...» Sempre es trobarà que «no està tot bé», i aleshores serà quan hi hauràn més coses que estaràn bé.

L' IDIOMA

L' IDIOMA — s'ha dit — és un tresor més preuat que totes les llibertats i constitucions dels pobles, puix les constitucions poden restablir-se i les llibertats poden guanyar-se; però l'idioma, que és la mateixa nació, és obra de la Naturalesa, i, com a tal, superior a totes les decisions humanes. No podrà titular-se bon patriota l'home que, inconscientment, parla la llengua nadiua, sense saber perquè i sense donar-li cap transcendència. Per a poder dir-se que un home és veritablement patriota, cal que aquest gaudixi d'una ferma consciència i pensi i actuï d'acord, sempre, amb els sentiments de la patria. És cert que un conjunt d'homes formen un poble; però, per a que aquest es distingeixi i caracteritzi com a tal, no ha de consentir mai que sigui estrafeta la seva personalitat i, molt menys, ha de tolerar que la seva llengua esdevingui quelcom insubstancial, inconcret i que res determini ni suposi davant del món. «Als que ens sentim catalans—té escrit en Víctor Balaguer—se'ns acusa de no escriure les nostres coses en castellà, que diuen que és la llengua nacional. La llengua oficial deurien dir-ne del castellà, que no hi ha motiu de desbatejar la catalana. Mai el castellà serà per a nosaltres de tan franca naturalesa com ho és el català, que a nosaltres, mentre que la catalana és la del cor. Aquella és la llengua de les escoles oficials, i aquesta és la llengua de les mares nostres. Filla és la llengua catalana de civilitzacions passades; nascuda fou entre albars de glòria... Per això hem de conservar-la, conresar-la, aimar-la i enaltir-la. Un poble que s'esforci per fer, a tothora i a tota arreu, rel·luir llur idioma és un poble gran, és un poble digne, que anirà extenent alentorn seu, per virtut de l'acurat conreu de l'idioma, una auriola de triomf nacional per tots els indrets de l'Univers.

P. QUERALTÓ I TOLOSA

GUAITA

Es cosa de tothom sabuda que l'èsser o entitat qui domina sols per l'ús de la força no se 'l farà pas cedir amb bones paraules i molt menys amb accions aduladores, de vassallatge.

Aquest problema, que és el plantejat pels governants espanyols amb Catalunya, molts catalans han dit volguer-lo resoldre amistançant-se amb aquells polítics, acceptant part de la seva doctrina o confonent-se amb ells, i fent elogis ditiràmics d'aqueix procediment que ha sigut predicat com una mena de panacea guardadora de nostres mals, amb la qual havíem d'assolir l'anhelat regoneixement de la nostra personalitat de catalans. No calia ja cantar Els Segadors ni ésser estridents; res de cloure els punys com predicava un temps en Cambó, ni posar-se la berretina a tall de gorra-frigia, com deia altra jornada l'Albert Rusiñol i aplaudien els de la Lliga. Bones maneres i mellor cara, eren el sant i senya dels regionalistes, devinguts com per art d'encantament admiradors de la política espanyola, que tant havien combatut.

Amics d'ells, els catalans ho obtindriem tot sense apenes esforçar-nos. La nostra situació econòmica milloraria extraordinàriament, se'ns regoneixerien tots els nostres drets, anant de triomf en triomf. Però...

No sabem el que ha succeït. El cert és que aquells elogis ditiràmics, pidolants, rastres, dels nostres regionalistes als polítics espanyols i al seu sistema, s'han transformat en aquella prosa atribiliària que acostuma usar La Veu quan tracta les qüestions polítiques. Les paraules suaus, estudiades, per a elogiar patries que no són Catalunya, s'han canviat per mots cantelluts, ferèstecs, d'oposició fermissima, fins amenaçadora. Tota llei de formulismes convencionalíssims ha sigut salvada, i la frase insinuant i el mot atrevit fan de les seves.

El bon ciutadà que no es preocupa de cap acció, car ja fa prou l'legit del diari, si aquest és La Veu, deu sentir-se ara refovenit, talment, com en els temps de major eferescència patriòtica. No se n'adonarà que no s'avé aquesta actitud de faicó revolucionària amb la que la major part de l'any li recomanen de quietut; no se n'adonarà del fracàs absolut d'aqueixa doctrina.

Com no s'adonarà—i és el més dolorós—que després de les eleccions li tornaran a predicar silenci, recolliment, pau i amor per aquells polítics als quals, ara, sembla voldrien veure penjats d'una força.

Són els fruits saborosos del cèlebre període constructiu.—F.

La Cooperativa Mutual Catalana

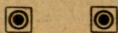
El passat diumenge va tenir lloc al C. A. de D. del C. i de la I. l'anunciada Assemblea General ordinària de socis de la Cooperativa Mutual Catalana.

Després de llegir-se i aprovar-se la Memòria del Secretari i el Balanç del passat exercici, se va procedir a la repartició als socis presents del 50 per 100 dels beneficis resultants d'aqueix balanç. L'altre 50 per 100 de beneficis se van dis-

tribuir, tal com senyalen els Estatuts, 30 per 100 a fons de reserva i 20 per 100 en augmentar el capital destinat a fundar una escola catalana.

Seguidament se va nomenar el nou Consell d'Administració que ha d'actuar durant l'any actual, quedant constituït de la següent forma: President, Antoni Colomer i Tutau; Vice-president, Joan Parellada i Vila; Tresorer, Manuel Alcàntara i Colomer; Comptador, Enric Susias i Colomer; Bibliotecari, J. Delclós i Dols; Secretari, R. Rafols i Camí; Vice-secretari, Joan Pedret i Aragonès; Vocals, R. Pla i Armengol, S. Xanxo i Esteve, Joan Quer i Güell, Antoni Carbonell, Vicens Renom, Joaquim Estrems, Enric Huard, Josep Llonch; Registradors de Comptes, Emili Roig, Sebastià Altés, J. Capmany. Junta Assessora Permanent: President, J. Grant i Sala; Vocals, D. Martí i Julià, J. Folguera i Durán, Adrià Presas, R. Noguer i Comet, J. B. Morató.

I finalment s'aprovaren diverses proposicions encaminades totes al major enaltiment moral i material de la Cooperativa.

Instrucció, catalans

SENTO una forta contrarietat en pensar amb la deixadesa dels catalans quan es tracta de pendre part en els afers patriòtics i de treballar, per tal de demostrar la fermesa dels ideals de Catalunya.

Verament, no es troba altra explicació al fet de que encare hi hagi necessitat de discutir amb gent catalana, dels nostres assumptes, que tots els homes de la nostra terra hi tindrien d'estar completament d'acord, que la desnacionalització que a Catalunya es pateix.

I en veure, amb profunda tristesa a l'ànima, que encare per damunt de la nostra patria hi plana l'indiferentisme dels que dins d'ella han nascut, se'n dedueix que aquella desnacionalització, juntament amb la ignorància que de les propies coses tenen els catalans, són la causa de la nostra anormalitat nacional.

Ja se n'han preocupat els nostres adversaris de fomentar la ignorància dels catalans, privant que el petit català aprengués a l'escola la quina es la veritable i gloriosa història nostra, i introduint, furtivament, en la tendra pensa del infants, una parla no catalana.

S'ha befat, menyspreat, el sagrat patrimoni del nostre idioma, s'ha befat amb els mots més barroers, s'ha anat treient importància a les característiques catalanes, i els infants s'han fet homes, ignorant tot el que, d'haver-los-hi infiltrat en llur esperit, els hauria fet coneixedors dels deures que, envers la patria, els catalans tenim.

Així, doncs, la causa de que existeixin, a Catalunya, germans nostres que, fent riota del que és l'esperitualitat catalana, s'ajunten amb els nostres adversaris, deu deduir-se que és la ignorància, res més que la ignorància, qual anul·lament devem cercar-lo en la instrucció; però no pas en la xorca instrucció imposada, sinó amb instrucció catalana, ben catalana; que deixi d'existir, per sempre més, la vergonya de veure que un català no sab escriure la seva llengua!

Vigoritzem les nostres escoles, protegim-les, creem-ne de noves, puix elles han de reportar a les intel·ligències dels nostres germans el que els manca per tal de lluitar, ferverosament, per les reivindicacions de la Patria.

FIDEL BOSCARÀ

Els conflictes socials

Moralitat

Avui, al posar el nostre breu comentari—comentari del moment—a la solució del problema que planteja el dret a viure dignament, ho fem amb un intens adoloriment en el més íntim dels nostres sentiments humans.

Si: la solució que s'ha donat als conflictes que esclataren és d'aquelles que posen de manifest els graus de moralitat dels homes que, creient-se superiors, regeixen els destins de l'Estat espanyol.

Un dels factors principals, en tota lluita, és el sentit moral, que dignifica als que hi intervénen. Aquest factor, inel·ludible i que tothom deu haver de posseir, és el que fa que la solució de les qüestions socials s'efectuï amb dignitat, sense rebaxaments ni menyspreus per ambdues parts.

Es veu, però, que no ho entenen així els que, pel lloc que ocupen a la societat, vénen obligats, més que ningú, a donar bon exemple; i és per això que, abusant de les atribucions que els concedeix la possessió d'una força extrahumana i extrasocial, els que viuen amoralment i anormalment s'atreixeixen contra l'únic, contra el veritable productor dels elements de vida, de tota llei, quan aquest s'exclama demandant unes millores en les condicions del treball que li facin menys pesada i dolorosa la pobre existència que porta.

No és amb la presència, pels carrers, d'individus uniformats que s'arrangen els conflictes entre els que fan la feina i els que en detenten el producte: amb una mica només de bona voluntat i prescindint, en absolut, de manifestacions de força a les vies ciutadanes se solucionarien, totes i cada una de les qüestions socials, més bé, i més depressa, i, sobre tot, amb caràcter més satisfactoriament definitiu, per als obrers, i per als patrons també.

Més, l'absència de sentit moral implica, irremissiblement, fatalment, una deficiència espiritual que ha estat el motiu, precisament, que ha impulsat, a les autoritats i als burgesos, a adoptar l'actitud que tots hem tingut ocasió de sentir, pels pèssims efectes que ha causat en tot.

Nosaltres hem de fer, ara, una distinció, entre tots aquests subjectes que a Barcelona, a Catalunya, viuen i laboren per una causa, que no és la nostra, ni ganes, i nosaltres mateixos i tots els homes de bona voluntat que a la patria catalana visquin i actuin, en l'ordre de coses que sigui... Aquesta distinció es comprèn del mode següent: Tot el que, dintre de Catalunya, no es manifesti amb un sentit humà i social, en la més àmplia significació moral del concepte, de cap faicó, ni en cap lloc, ni en cap moment, interpreta el sentir, ni la manera de fer, dels fills de Catalunya... La patria nostra, la terra catalana, aspira al major perfeccionament dels seus homes i de les seves coses; aspiració fonamentada en la moralitat més sublimitadora, que li ha de servir de punt de partença i que ha de constituir, sempre, la norma de conducta a seguir, bò i caminant de cara a l'avenç de la humanitat, seguint el curs, que no es detura per res ni per ningú, dels moderns corrents ideològics; i per això no pot avenir-se, mai, afirmem, Catalunya i els fills seus, a que, dintre de casa seva, puguin confondre-la i confondre als catalans amb els enemics de la pau social...

I és degut, repetim, doncs, a la manca de moralitat al·ludida que les vagues d'ara no s'hagin solucionat ja amb completa satisfacció per part de patrons i obrers; perquè si alguns estaments, per les necessitats de la vida de família, no per altre motiu, han tornat al treball en les mateixes condicions que abans, altres oficis, com els paletes i els manobres, encare resten en peu, més de-

cidits que mai, fins assolir aquelles millores, que tan justament tenen demandades; tot això, sense comptar amb els conflictes que han esdevingut després, tots motivats per les mateixes causes. Uns i altres, anc que vagin solucionant-se, per la necessitat del viure, o per les pressions arbitràries de que són víctimes els obrers, no pot passar molt temps sense que tornin a esclatar, amb més força d'expansió i d'intensitat, encare; perquè aquest ambient d'indiferència que ara hi ha no és sinó el compàs d'espera que cal pe al nou plantejament dels conflictes socials, per dissòrt, solucionats a gust, només, o en gran part, d'una de les dues potències bel·ligerants, i no pas de la que tenia més raó, per cert, ni de la que més necessitada estava de beneficioses solucions, per a que, de faicó tan poc escrupulosa, es jugués amb els interessos de qui a ells els proporciona tots els elements per dur la vida regalada que porten.

NOVES

COM a resultat de les gestions portades a terme pels elements directores del Casal Catalanista del districte IV i els del Casal Nacionalista del districte VI, podem assegurar que en breu serà un fet l'existència d'un ferm i poderós Casal de l'Eixamplis, que aplegarà a tots els elements catalanistes de la Unió que tinguin la seva residència en aquells districtes.

S'ha publicat el Cartell dels Jocs Florals que tindràn lloc el dia 20 del proper mes de Maig en l'Ateneu Familiar de Sant-Boi del Llobregat. Hi consten diversos premis en metàl·lic i objectes d'art, ofrena de diverses personalitats i entitats catalanes. El Jurat qualificador està compost com segueix: President, doctor Frederic Clascar; Vocals, Josep M.ª Folch i Torres, Jordi Rubió, Josep M.ª de Sagarra, i Secretari, Carles Martí i Vilà, a nom del qual, i dirigit al Carrer Major, 52, Sant Boi, deuen dirigir-se les composicions, abans del 15 d'Abril vinent.

El Concell Directiu del Centre Català de Mendoza—República Argentina—ha quedat constituït com segueix:

President, Domènec Brunet; Vice-president, Joan Màs; Secretari, Agustí Rosich; Vice-secretari, Rossend Aregall; Tresorer, Josep Urpina; Bibliotecari, Joan Bta. Bagaña; Vocals, Artur Gallart, Ramir Bresca i Calixte Cerdà.

La pulcra Revista LA NOVA CATALUNYA, de l'Havana, es troba de venda a Barcelona, en el Kiosc de la Rambla del Centre, davant del Teatre del Lícen.

RENAIXEMENT

El número d'avui conté el següent sumari:

La Diputació, l'Escola d'Arquitectura i l'Escola dels Bells Oficis.—Esguards, per Maig.—*Portugal i Catalunya*, per A. Rovira i Virgili.—*Un artista català del segle XIV: Jaume Cascells*, pel doctor Durán.—*Poema de l'amor perdut*, per Ferrán Soldevila.—*Montessoriana*, per B. Reixach.—*Llibres: El llibre català*, per Joan Arús. *Josep Grahit: Les Sardanes*. *Francesc Curet: La Municipalització del Teatre a Barcelona. Antecedents i Comentaris*. J. Ferrán i Torres: *El Palau de la Dramàtica Catalana. Mitjans d'arribar-hi*, per A.—*Noticiari*.

CIUTADANS: Per la sobirania, a Catalunya, del nostre idioma, assistiu, demà, diumenge, a les deu del matí, al gran miting Pro Idioma Català, que se celebrarà al Casal Nacionalista Sagrerenc, Sagrera, 155, cà'n Gaig.

HI PARLARÁN:

F. GODÓ I ROC
per les Joventuts Catalanistes

J. CARDÚS
per LA NACIÓ

M. ROSSELL I VILA
per la Joventut Nacionalista de Catalunya

P. OLIVER I DOMENGE
per l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana

F. X. CASALS I VIDAL
per la Junta Permanent de la Unió Catalanista

R. DURÁN
pel Casal Nacionalista Sagrerenc

CATALANS: El poble que es doblega, adoptant la llengua del seu invasor, és un poble esclau. A demostrar, doncs, amb la nostra presència al miting, que nosaltres no ho volem ésser.

En el gran concert que l'Academia de Música de la Casa de Caritat, que dirigeix el mestre Guiteras, donarà demà, diumenge, en el local del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, hi pendrà, també, part l'excel·lent cantatriu Eugènia Dachs de Guiteras, les distingides pianistes senyorettes Mercè Dachs i Cecília Guiteras i en Lluís Alsina, professor de l'esmentada Academia.

Amb tan valuosos elements, s'ha confeccionat un programa selectíssim, compost d'obres de Tavan, Guiteras, Kuhlau, Wagner, Verdi, Grieg, Costa Nogueras, Beethoven, Mozart i García Robles.

El concert començarà a les cinc de la tarde en punt.

Avui, a les deu de la nit, es donarà una audició de sardanes per la cobla *Bareino* al Casal Catalanista del Districte II, organitzada per la secció d'Esbarjo del mateix.

En mig de gran entusiasme transcorregué la darrera reunió general de socis de la «Joventut Catalanista de Barcelona» quedant constituït el nou C. D. de la següent manera: President, Josep M.ª Quintana; Secretari, Lluís Gost; Vice-secretari, Josep Massana; Tresorer, Josep Climent; Comptador, Josep Fornell; Vocals, Andreu Valls i Jaume Lloberas, els quals, al pendre possessió de llurs càrrecs, endrecen una afectuosa salutació a totes les entitats germanes.

El Comitè Pro-Escoles constituït a l'Havana ha començat ja llurs tasques a favor de l'A. P. de l'E. C., havent rebut excel·lents impressions en tots els llocs visitats de la floreixent República Cubana. Aquest Comitè el formen:

President, Cristòfol Rovira; Vice-president, Frederic Boix; Secretari, Joan Parellada; Tresorer, Josep Notó; Vocals, Agustí Ferrer, Josep Serra, Pere Clavé i Josep Rovira.

Avui, dissabte, a les deu de la vetlla, el Secretari General de la Unió Catalanista, doctor Pla i Armengol, donarà una conferència al Casal Nacionalista Martinec, Xifré, 25, tractant de «El problema sanitari de les aigües de Barcelona».

Foren varis els acords que, per unanimitat, es prengueren, referents a diferents actes de propaganda dels nostres ideals els uns i encaminats a unificar la tasca entre les «Joventuts» de la Unió els altres, figurant-hi, entre ells, l'acord pres de donar-se d'alta, com a socis col·lectius, de la «Protectora»; el d'apadrinar-se un soldat dels que lluiten per la llibertat del món, obrint-se a l'efecte una subscripció per a subvenir a les despeses que ocasioni; i finalment la d'establir una quota voluntaria de cinc cèntims setmanals, els quals seran destinats al manteniment de l'ensenyança catalana, a l'edició de fulles i follets de propaganda, etc. També s'obrí una llista pels que volguessin inscriure's per a adquirir el nou distintiu que la Unió té el propòsit de fer. Tant en aquesta llista com en l'esmentada subscripció s'hi inscrigueren tots els presents, demostrant, tots, estar decidits i plens d'òptimes esperances per a realitzar una intensa propaganda i expansió dels ideals de la Unió.

La S. d'E. del Casal del Districte II fa avinent a tots els que estiguin inscrits per l'excursió que dita Secció organitza a Montserrat, que ja poden passar a recollir llurs carnets, els quals seran entregats per tot demà, diumenge.

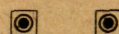
La Joventut Catalanista Els Nétos dels Almogàvers celebrarà demà, diumenge, una excursió a la muntanya de Sant Cebrià, terme de Sant Genís d'Agudells.

S'hi convida a tothom. Cal portar-se la mines- tra. Sortida del Casal Nacionalista Martinec, Xifré, 25, a dos quarts de set del matí.

La mateixa Joventut Els Nétos dels Almogàvers està organitzant un gran festival a benefici de les famílies dels naufragats del vaixell *Príncep d'Asturies*, en el Saló Comtal, cedit gratuïtament per l'Empresa.

Dijous passat, el catedràtic de Lògica Fonamental, de la Universitat espanyola de Barcelona, en Pere Font i Puig, va donar, al C. A. de D. del C. i de la I., una conferència sobre el tema: «El Socialisme i els dependents».

En el número que ve ens ocuparem més extensament d'aquesta aciençada disertació.

CORRESPONDENCIA

F. B.—Ciutat: Li publiquem.—R. O.—Ciutat: Hem de donar-li les més grans mercès.—P. J.—Manresa: N'admetem, però és necessari escriure ben concisament.—P. Q. i T.—Ciutat: Va.—R. M.—Castelltersol: El complaurem.—A. V. i B.—Ciutat: No pot publicar-se, per diverses raons.—M. M.—Ciutat: Preferim donar-ho per contestat.—N. U. i V.—Reus: Pot disposar de nosaltres. Mercès per tot.—V. M. i P.—Ciutat: Entenem que el nacionalisme solament té una definició, i entenem, també, que a la nostra terra solament hauria de tenir una única significació.—E. M.—Ciutat: Està molt bé.—L. C.—Arbucies: La política personalista no la tractem.—F. X. G.—Ciutat: Ho estudiarem.—P. O.—Ciutat: No perdrem pas el temps.—A. C. i M.—Ciutat: Vos ho trobeu interessant?—Ho dubtem.—Ll. B.—Granollers: Ha d'ésser molt breu.—R. Q. i E.—Ciutat: Es necessari estar-ne ben enterat. Altrament, és delicadíssim.—J. Ll.—Ciutat: N'hi ha prou essent aliant de la justícia.—R. P.—Ciutat: Encare no ho ha vist que tenim ben definida la nostra actitud?—R. S. i B.—Capcanes: Ja es va rebre tot, mercès.—J. B.—Melilla: Rebuda la vostra i complert encàrrec.—R. A.—Lleida: Enterats; us escriurem.

• • LA NACIÓ • •

EDICIÓ DEL COMITÈ DE PREMSA

DE LA UNIÓN CATALANISTA

Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General

1 pesseta trimestre :: Estranger : 1'50 pessetes

COMBINACIÓ AMB RENAIXEMENT

2'50 pessetes trimestre :: Estranger : 4 pessetes

Imp. Josep Sabadell i C.^a, S. en C. — Mallorca, 257 bis